

Uppdragsutbildning i systematiskt kvalitetsarbete och skolutveckling för att stärka utbildningens kvalitet i kommunal vuxenutbildning för elever som är nyanlända eller har annat modersmål än svenska.

I den här utbildningen fokuserar vi det systematiska kvalitetsarbetet inom den kommunala vuxenutbildningen. Detta arbete har andra villkor och förutsättningar än i övriga skolformer, och ibland åsidosätts ett långsiktigt skolutvecklingsarbete för kortsiktiga lösningar som kortare kurser och arbete med upphandlingar. Den här utbildningen genomsyras därför av hur systematiskt kvalitetsarbete kan synliggöra kvalitet. Arbete med uppföljning och analys av det systematiska kvalitetsarbete som gjorts och görs blir extra viktigt att lyfta i utbildningen eftersom det ofta inte hinns med i den dagliga verksamheten. Frågor om varför insatser görs, och vad det som görs leder till, kommer därför att gå som en röd tråd genom uppdragsutbildningen. Frågorna Var är vi? Vart ska vi? Hur gör vi? utgör grund för utbildningstillfällena på våren. Under höstterminen arbetar vi främst med frågorna Hur blev det? och Hur går vi vidare?

I arbete med frågan hur vi gör, får deltagarna redovisa, diskutera och jämföra modeller och tillvägagångssätt för systematiskt kvalitetsarbete under träffarna. Deltagarna kommer bland annat att läsa och diskutera Skolverkets skrift "Att ställa frågor och söka svar" och valda delar ur boken "Om vuxenutbildning och vuxnas studier" (Fejes et al. 2020). Utöver dessa texter kommer deltagarna att läsa olika vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar med relevans för kvalitetsarbete och skolutveckling på komvux.

Undervisningen får stor plats i utbildningen. Särskilt stor vikt kommer att läggas vid undervisning av nyanlända elever och flerspråkiga elever med svenska som andraspråk. Vid Institutionen för svenska, flerspråkighet och språkteknologi bedrivs utbildning och forskning om flerspråkighet och svenska som andraspråk sedan många år tillbaka, och vi utbildar och fortbildar lärare i svenska som andraspråk. Litteratur och föreläsningar om flerspråkiga vuxnas möjligheter till språk- och litteracitetsutveckling inom sfi och om språk- och kunskapsutveckling i olika ämnen och inriktningar på grundläggande och gymnasial nivå kommer därför att erbjudas under utbildningen. Likaså kommer deltagarna att läsa och diskutera litteratur om litteracitet och kritiska perspektiv på vuxenutbildningen under utbildningen. Inspel i form av föreläsningar och direktkommunikation med forskare som ger deltagarna inblick i aktuell forskning om vuxenutbildning kommer att läggas in under träffarna minst ett par gånger per termin.

Utbildningen organiseras runt tre teman:

- Systematiskt kvalitetsarbete
- Undervisning med fokus på flerspråkiga elever
- Litteracitet på ett andraspråk

Varje kurstillfälle har fokus på ett tema, vilket innebär att kurslitteratur, uppgifter och eventuell föreläsning behandlar det aktuella temat. Arbetet med utbildningens tre teman utgår från deltagarnas egna verksamheter och planeras delvis i samråd med deltagarna.

Under temat *Systematiskt kvalitetsarbete* behandlar vi frågor om kvalitetsarbete, skolutveckling och organisation. Deltagarna kommer att ta del av varandras erfarenheter och planer för kvalitetsarbete och skolutveckling. Man kommer också att planera, genomföra och redovisa ett avgränsat utvecklingsprojekt under utbildningen.

Under temat *Undervisning* behandlas frågor som är kopplade till undervisning i vuxenutbildningen, med särskilt fokus på nyanlända elever och elever med svenska som andraspråk. Vi tar bland annat upp pedagogiska/didaktiska frågor, kompetensutveckling för personalen, skolutvecklingsprojekt med fokus på undervisning, yrkesutbildningar och språk- och kunskapsutvecklande undervisning. I temat behandlas även studie- och yrkesvägledning inom vuxenutbildningen. I arbetet med detta tema kommer deltagarna att genomföra mindre uppgifter som redovisas vid följande kurstillfälle.

Under temat *Litteracitet och kritiska perspektiv* behandlas grundläggande litteracitet och litteracitetsutveckling hos vuxna med särskilt fokus på litteracitetsutveckling på ett andraspråk. I arbetet med temat tas även forskning om vuxenutbildningen ur kritiska perspektiv upp. I arbetet med detta tema kommer deltagarna att få möta och samtala med forskare som studerar olika delar av vuxenutbildning.

Under vårterminen träffas gruppen vid fyra tillfällen. Under höstterminen träffas gruppen vid två halva utbildningsdagar och en hel utbildningsdag. Första kurstillfället är onsdagen den 27 mars mellan 9–12. Övriga datum sätts i samråd med deltagarna vid den första träffen. Kursen ges helt på distans.

Inför varje träff förväntas deltagarna läsa två texter (en gemensam och en valfri), ibland se en inspelad föreläsning film samt genomföra en mindre uppgift. Under träffarna diskuterar och redovisar deltagarna de lästa texterna och redovisar och diskuterar de genomförda uppgifterna.

Vid första träffen presenterar kursledarna ett utvecklingsarbete som ska genomföras i de deltagande kommunerna under året. Arbetet presenteras på heldagsträffen i oktober.

Under kursträffarna varvas litteratursamtal, erfarenhetsutbyte med utgångspunkt i olika frågeställningar, presentationer och redovisningar av uppgifter.

Utbildningen utgår från deltagarnas behov. Kursöversikten nedan ska därför betraktas som ett flexibelt/dynamiskt dokument som kan omarbetas och förhandlas gemensamt i gruppen under kursens gång.

Mer information om uppdragsutbildningen hittar du på Skolverkets hemsida

OBS! Senast anmälningdatum är den 9/3

Frågor om utbildningen?

Kontakta Skolverket: nyavux@skolverket.se

Kontaktperson på Göteborgs universitet: Lotta Olvegård lotta.olvegard@svenska.gu.se

Kursöversikt

Tillfällen och teman	Litteratur
<p>Tillfälle 1 27/3 klockan 9-10 Introduktion och SKA</p> <p>Var är vi? Vart ska vi?</p>	<p>Henning Loeb, Ingrid & Lotta Olvegård 2021. Om komvux, individanpassningar och stödstrukturer. Del 1 i modulen <i>Stödstrukturer för undervisning på komvux</i>. Skolverket</p> <p>Nationella kvalitetssystemet: https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/styrning-och-ledarskap/okad-kvalitet-och-likvardighet-i-forskola-och-skola</p>
<p>Tillfälle 2 SKA/organisation</p> <p>Vart ska vi? Hur gör vi?</p>	<p>Ahlgren, Katrin & Maria Rydell 2020. Continuity and change. Migrants' experiences of adult language education in Sweden. <i>European journal for Research on the Education and Learning of Adults</i> 11 (2020) 3, s. 399–414.</p> <p>Rönnerman, K., Edwards-Groves, C. and Grootenboer, P. (2018) <i>Att leda från mitten: lärare som driver professionell utveckling</i>.</p>
<p>Tillfälle 3 Undervisning</p> <p>Vart ska vi? Hur gör vi?</p>	<p>Utredning om undervisning på komvux: https://skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2023/sfi/overgripande-rapport-komvux-i-sfi.pdf</p> <p>Shaswar, Annika & Wedin, Åsa 2019. 'Language learning strategies and teaching practices in adult L2 education: The case of Swedish for Immigrants', <i>Apples (Jyväskylä, Finland)</i>, 13(3), pp. 17–34. https://doi:10.17011/apples/urn.201907063590.</p> <p>Walldén, Robert 2023. 'Adult migrants' voices about learning and using Swedish at work placements in basic language education', <i>Studies in</i></p>

	<i>the education of adults</i> , pp. 1–23. doi:10.1080/02660830.2023.2246763.
<p>Tillfälle 4 Litteracitet och kritiska perspektiv</p> <p>Var är vi? Vart ska vi? Hur gör vi?</p> <p>Föreläsning</p>	<p>Skolverket 2016. <i>Grundläggande litteracitet: Att undervisa vuxna med svenska som andraspråk</i>. Stockholm: Skolverket. Nätpublicerad.</p> <p>Carlson, Marie 2017. "Invandrarkvinna", "svensk" och "jämställd". Om kategoriell komplexitet och (o) synliggörande i utbildning, politik och arbete. <i>Tidskrift för genusvetenskap</i>, 38(3), 53–76. Nätpublicerad.</p> <p>Bauer, Simon Tommaso Milani, Kerstin von Brömssen & Andrea Spehar 2023. 'Constructing the "Good Citizen": Discourses of Social Inclusion in Swedish Civic Orientation', <i>Social Inclusion</i>, 2023, Vol. 11, Iss. 4, pp. 121–131, 11(4), pp. 121–131.</p>
<p>Tillfälle 5: SKA</p> <p>Var är vi nu?</p>	<p>Fejes, Andreas, Karolina Myrman & Sofia Nyström (red.). 2020. <i>Om vuxenutbildningen och vuxnas studier</i>. Lund: Studentlitteratur</p>
<p>Tillfälle 6/7 OBS heldag SKA/undervisning/litteracitet</p> <p>Hur blev det?</p>	
<p>Tillfälle 8: Avslutning</p> <p>Hur går vi vidare?</p>	

Kurslitteratur (ett urval texter kommer att läsas enligt lärares anvisningar i samråd med kursdeltagarna)

Ahlgren, Katrin & Maria Rydell 2020. Continuity and change. Migrants' experiences of adult language education in Sweden. *European journal for Research on the Education and Learning of Adults* 11 (2020) 3, s. 399–414.

Bauer, Simon, von Brömssen, Milani, Tommaso & Andrea Spehar 2023. 'Locating Sweden in Time and Space: National Chronotopes in Civic Orientation for Adult Migrants', *Nordic Journal of Migration Research*, 2023, Vol. 13, Iss. 1, pp. 1–17, 13(1), pp. 1–17.

Bauer, Simon Tommaso Milani, Kerstin von Brömssen & Andrea Spehar 2023. 'Constructing the "Good Citizen": Discourses of Social Inclusion in Swedish Civic Orientation', *Social Inclusion*, 2023, Vol. 11, Iss. 4, pp. 121-131, 11(4), pp. 121–131.

Carlson, Marie 2017. "Invandrarkvinna", "svensk" och "jämställd". Om kategoriell komplexitet och (o) synliggörande i utbildning, politik och arbete. *Tidskrift för genusvetenskap*, 38(3), 53–76.

Fejes, Andreas, Karolina Myrman & Sofia Nyström (red.). 2020. *Om vuxenutbildningen och vuxnas studier*. Lund: Studentlitteratur

Henning Loeb, Ingrid & Lotta Olvegård 2021. Om komvux, individanpassningar och stödstrukturer. Del 1 i modulen *Stödstrukturer för undervisning på komvux*. Skolverket

Hirsch, Åsa & Anette Olin (red.) 2021. *Skolutveckling i teori och praktik*. Malmö: Gleerups.

Jonsson, Carla, Lotta Olvegård och Sofia Tingsell 2021. *En vägledning från Språkrådet: Flerspråkighet i arbete*. Språkrådet. Institutet för språk och folkminnen.

Lindberg, Inger & Karin Sandwall 2012. Samhälls- och undervisningsperspektiv på svenska som andraspråk för vuxna invandrare. I: Kenneth Hyltenstam, Monica Axelsson & Inger Lindberg (red.) *Flerspråkighet –en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådets rapportserie 5:2012, s. 368–478.

Milani, Tommaso, Simon Bauer, Marie Carlson, Andrea Spehar & Kerstin von Brömssen (2021) Citizenship as status, habitus and acts: Language requirements and civic orientation in Sweden, *Citizenship Studies*, 25:6, 756-772, <https://doi.org/10.1080/13621025.2021.1968698>

Rosén, Jenny 2014. Svenska för invandrare - mellan samhällsdeltagande och anställningsbarhet. I: Vinterek, Monika & Anders Arnqvist (red.), *Pedagogiskt Arbete enhet och mångfald*. (Pedagogiskt arbete i Sverige 1). Falun: Högskolan i Dalarna, s. 95–112.

Rönnerman, K., Edwards-Groves, C. and Grootenboer, P. (2018) *Att leda från mitten : lärare som driver professionell utveckling*.

Shaswar, Annika & Wedin, Åsa 2019. 'Language learning strategies and teaching practices in adult L2 education: The case of Swedish for Immigrants', *Apples (Jyväskylä, Finland)*, 13(3), pp. 17–34. <https://doi:10.17011/apples/urn.201907063590>.

Skolverket 2016. *Grundläggande litteracitet: Att undervisa vuxna med svenska som andraspråk*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket 2020. *Att ställa frågor och söka svar. Samarbete för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet*. Stockholm: Skolverket.

Walldén, Robert 2023. 'Adult migrants' voices about learning and using Swedish at work placements in basic language education', *Studies in the education of adults*, pp. 1–23. [doi:10.1080/02660830.2023.2246763](https://doi.org/10.1080/02660830.2023.2246763).

Wedin, Åsa & Annika Norlund Shaswar 2023. Interaction and meaning making in basic adult education for immigrants. *Studies in the Education of Adults*, 55(1), 24.
<https://doi.org/10.1080/02660830.2022.2065786>

Wedin, Åsa & Annika Norlund Shaswar 2021. Litteracitetspraktiker i vardags- och samhällsliv: Skriftspråksvanor hos svenska sfi-elever med kort eller ingen tidigare studiebakgrund. *Nordic journal of literacy research*, 7(2), s. 19–38. Nätpublicerad.